

miesięcznie . . . 1 " 35 "

Czy na tej, czy na owej drodze

W tej chwili spostrzegł w pewnem

gromnie. Na jednej Żmudzi ludzie cokolwiek się jeszcze ruszają. W połowie września odbyła się tam wystawa rolnicza w Szawłach. Jak na stosunki ziemniaczne, wypadła ona wcale pomyślnie. Za wstęp na wystawę płacono półrubla i 10 kopiejek na Serbów. Znany naturalista, Michał Girdwoj, i Dłużewski bardzo wiele przyczynili się do jej powodzenia; urządzili oni razem śliczną pszczelną pasiekę, a prócz tego Girdwoj w osobnym oddziale przedstawił dokładny obraz sztucznej hodowli ryb, za co nagrodzono go złotym medalem. Moją jednak uwagę szczególnie zwróciło na siebie obuwie Skindera, które tutaj znawcy bardzo chwalił. Skinder jest synem średniej fortuny właściciela ziemskiego w liżkim powiecie. Jest to więc bardzo pocieszający objaw, że szlachta ziemska zaczyna wszakże brać się do rzemiosł. W czys grobowej, jaka panuje w większej części Litwy, strasza jednak i powszechna nurtuje nienawiść do najazdu moskiewskiego. Tyle z opowiadania mego przyjaciela. Od siebie mogę dodać, że życie stłumione piekielnym despotyzmem, szuka w młodzieży nowych dróg, i kto wie, czy nie wyjdzie z tamtąd hasło do nowej pracy i nowych zapasów o wolność. Jak słyszę w Londynie ma wkrótce powstać pismo staraniem tej młodzieży.

Bukareszt 7. listopada.

(...ski) Po wypadkach tak szybko po sobie następujących w dniach ostatnich, a które tak silnie oddziaływały na interesy Europy i opinie publiczną, że niejako w oczekiwaniu groźnych następstw, oddech w społeczeństwie się zatrzymał nastąpiła chwila cisza. Spragnione płuca ludzkości wciągnęły trochę powietrza, lecz ono jest tak duszne i gorące, pomimo nadchodzącej zimy, tak przepełnione wyzwaniami i miazmami niezdrowymi, iż odetchnienie to nie sprawiło wielkiej ulgi choremu — ciężkość na piersiach Europy została!

I rzeczywiście porzucając allegorie, Djunis, Aleksinacz, Deligrad, marsz Turków na Belgrad, armia moskiewska nad Prutem, ultimatum Ignatiewa, wszystko to nastąpiło prawie jednocześnie i nagle, a nieprzychylna Europa do takiej energii w tej kunktatorskiej i dyplomatycznej wojnie ochłonęła dopiero ze strachu na wiadomość przyjętego wszechstronnie zawieszenia broni. — Jest ono bowiem już faktem — w konferencji zebrań dyplomacji radzą już o uszczęśliwieniu (?) ludów które jak barany dają się zarzynać za idee i cele swoich przewódców, niekoniecznie szczęśliwe lecz zawsze ubrane w sukienki ludzkości i cywilizacji!

Czemuż więc się nie cieszysz Europo, czemu ludy nie zaspiewają hosanna mądrości dyplomatycznej, czemuż kupiec nie powraca spokojnie do swego kantoru, czemuż handlarz nie zaczyna ładować złotodajne produkty na okręty, czemuż bankier nie rozwiąże kiesy na tyle użyteczne, cywilizacyjne a przedewszystkiem

oddaleniu Emila, przyglądającego się tańczącym.

— Ormancey odprowadzi ją do domu, pomyślał, i zaspokojony usunięciem najważniejszej przeszkody, oddał się pospiesznie nie pozbawiając się z nikim.

Otóż, Emil zostawał właśnie w usposobieniu nader melancholijnym: widok państwa młodych, muzyka i ożywiona zabawa, wywierały nań zawsze smutne wrażenie, dziś zaś więcej niż kiedykolwiek trapiła go nierozwiązana zagadka w kwestii małżeństwa.

— Jacy oni szczęśliwi!.. dumają, patrząc na państwa młodych... ożenić się, stworzyć sobie własne kółko domowe... otoczyć się małymi Emilkami... kto wie czy nie byłoby to prawdziwym i jedynym celem życia?...

Zamyślił się głęboko, potem wydołał fajkę, nałożył ją, zapalił i jakby ważna ta czynność wprost przeciwnie nadała bieg jego myślowi...

— To prawda, rzekł głośno, ale ożniwszy się, człowiek zasklepa się w samolubnym swoim szczęściu i podobnie jak metal zastęga na zawsze w raz obranej formie, w którą wpłynął roztopiony i płonący żarem. Nie chce też zabijającej jednostajności! Niech więc swobodna natura, zawsze nowa i świeżymi pociągająca wdziękiem!

Podniósł się i wszedł do lasu; w miarę jak się oddalał, dźwięki muzyki balowej rozlegały się coraz rzewniej i przyjemniej.

Tak, z daleka, dodał z uśmiechem to i małżeństwo lepiej mi się podoba. Po chwili muzyka ciszej już dolatywała do jego uszu, miejsce już zastąpiła orkiestra złożona z leśnych śpiewaków, a marzyciel nasz przysłuchując się melodii słówków, znikł zupełnie w gęstwinie.

Zabawa ciągnęła się zwykłym torem, coraz żywiej i żywiej, godziny upływały, Jakób nie przestawał przyglądać się Antoninie, a Antonina nie przestawała tańczyć. Naraz znikła mu z oczu i w tej chwili wystąpiła z swojej słabości, jak ją nazwał, pomyślał że wielki już czas wracać do domu, gdy nagle usłyszał po sobą głos gospodarza domu. (C. d. n.)

korzystne przedsiębiorstwa? Czemuż czemuż i do nieskończoności — czemuż?

Ot dla tego, że nikt nie ma wiary w pokój, że komedia ultimatum i przyjęcia zawieszenia broni były wymuszone koniecznością położenia, że ani jedna strona nie miała czem atakować, ani drugo czem się bronić, bo obom brakowało *nervus verum* — pieniędzy — tego najgłówniejszego aljanta! — Zawieszenie broni, to czas zyskany tylko do lepszego przygotowania się — to jest stacja dla nabrania sił do dalszej trudnej a nie bardzo bezpiecznej podróży.

Rząd rumuński także pomimo zapewnienia, w pokój nie wierzy, wczoraj bowiem ministerjum postawiło pod obrady w izbach wniosek do prawa, w celu dozwolenia przedłużenia koncentracji wojsk (zawsze na manewry) na dni 15, i przyznania kredytu 4.400.000 franków na utrzymanie wojska i dopełnienie uzbrojeń.

Dzienniki przyjaźnie oceniają patriotyzm rządu, lecz kładą nacisk na wyraz *manewry* (piękne manewry po śniegu i błocie po kolanach) aby uniknąć nowych baśni rozchodzących się o Rumuni po dziennikach obcych. — Do tych zaliczają wieści o wojennych zachęciach Rumunji o traktacie z Moskwą, i o proklamowaniu księcia panującego królem Rumunów etc.

Naturalnie że po 15. dniach rząd postawi znowu wniosek przedłużenia koncentracji na drugie dni 15cie — i tak dalej dopóki izby będą obradowały, a potem sam sobie poradzi decyzją rady ministrów, dopóki kwestia zawieszenia broni, lub nowej wojny się nie zdecyduje.

Depesze z Belgradu jeszcze z 3. bm. podają że książę Milan odebrał dowództwo Czerniajewowi, i oddał takowe Horwaciewiczowi. Wybór byłby dobry, bo jedynym to oficer wyższy który się odznaczył męstwem i roztropnością.

Hece peszteńskich studentów na korzyć tureckiej misji cywilizacyjnej (że też ta cywilizacja wszędzie się wkrcić musi!) nieprzychylnie tu zrobili wrażenie. — „Romanul“ z dnia 21. października (2. listopada) krytykując takowe i tłumacząc sympatje węgierskie interesem własnym i obawą Słowiańszczyzny a głównie Moskwy kończy temi słowy:

„Należałoby aby i Węgrzy zrozumieli idee wolności jak ja rozumieją ich sąsiedzi; niech wierzą, że jeżeli oni nie mają chęci być poddaniymi cara, to i Rumuni, Grecy Serbi i Bułgarowie ani trochę tej chęci nie mają. — Każdy z tych narodów chce żyć przez siebie i dla siebie; a razem wszyscy mogliby być pewniejsi swej niepodległości, pomyślności i przyszłości, gdyby nie istniały absurdne pretensje i chciwe dążności, jakie mają Madjary, a które nie są czem innem z małą różnicą jak fakta które widzimy dziś u Turków, i dążności które potępiamy u Moskali“.

Jak trwoga więc, to do Boga — i Rumuni obawiając się pochłonięcia przez Moskali stawiają ścisłą federację słowiańską. — O tem zresztą już dawno i wyraźnie mówią.

A propos manifestacji peszteńskiej „Independance Belge“ podaje w numerze z 3. b. m. odpowiedź studentów uniwersytetu moskiewskiego. — Wart pałac Paca, a Pac pałaca. — Jest tam mowa o pogardzie i wyparciu się zdrajców ludzkości i cywilizacji (czy moskiewskiej znowu?)

Korespondent ztąd do „Times“ podaje wiadomość o niedawnej misji do Liwadii, o czem wam już dawno pisałem dodaje jeden faktik z przyjęcia poselstwa Rumuńskiego, który dobrze charakteryzuje przyszłego władcę Rosji, Baszkirów Tatarów etc. etc. — Zagniewał on się na pana Bratiano że tenże nie mówi po moskiewsku i wyraził mu nawet swoje niezadowolnienie.

PS. Wczoraj pociągami specjalnym 150 koni i tyleż kozaków przejechało koleją do Serbji. — Zima od 1. listopada zaczęła się na dobre, śnieg z deszczem pada ciągle.

Rada państwa.

(203 posiedzenie Izby deputowanych.)

Wiedeń, 7 listopada.

Prezydent Rechbauer zajął posiedzenie o godz. 1/12. Galerje tłumnie przepełnione, ministrowie w komplecie.

Miedzy petycjami znajduje się prośba duchowieństwa grecko-katolickiego z dekanatu Horodeńskiego o polepszenie bytu. Najprzód występuje w dalszym ciągu znanych rozpraw pierwszy mówca jenerały.

Dep. ks. Greuter:

Przekonałem się, że przemawiać w bieżącej sprawie jest to rzeczą nie tylko trudną ale nawet nader niebezpieczną, jeżeli mówca nie chce jeszcze bardziej zawiąknąć sprawy. Dla tego też sądzę, że na rozprawach tych najlepiej wyszedł hr. Andrassy, bo może teraz czynić, co mu się podoba. (Wesołość.) Na mnie rozprawy to robią też wrażenie, nie jakobyśmy odpowiadali na oświadczenie ministrów, lecz jakobyśmy obradowali nad adresem

do trenu o wewnętrznych naszych stosunkach. Bo temi to powodując się stosunkami, podpieracie panowie bramę świątyni Janusa, aby się nie otworzyła; obawiacie się przewleku szkodliwego dla stałej konstytucji waszej; mogłaby nabawić się reumatyzmu. (Śmiechy po lewicy.) A jeśli miłość dla Turcji, jak mówicie, jest pobudką pokojowego usposobienia waszego, obawiam się, że tu nie tyle losy Turcji, ile raczej losy tureckie odgrywają rolę. (Śmiech powszechny.) Co do mnie, mówić będę ze stanowiska czysto austriackiego. Musiałbym wyprzeć się własnych uczuć, gdybym sympatyzować miał z Rosją, która dopuściła się zbrodni dziejowej, zamordowała waszą szlachetną Polskę (brawo! z ław polskich), jakkolwiek nie trzeba zapominać przy tem, że Rosja jest tylko współwinną, bo nóż na dokonanie tej zbrodni ukuto w Berlinie. (Powszechnie brawo i oklaski.)

Następnie powiada mówca, że Rosja obecnie na Wschodzie propaguje idee tę samą, do której Niemcy dawniej się zapalali. Jest to idea narodowościowa. Gdy na jej zasadzie jednoczyły się Niemcy i Włochy, przyklaskiwaliśmy. Mowca cytując dalej kongres Rastadzki, kiedy Francuzi niechcieli przyjąć nauk co do szanowania traktatów od tych, którzy Polskę zamordowali. Sprawa turecka ma zupełnie odmienną cechę, Turcja bowiem tylko warunkowo przyjęta została do koncertu europejskiego. Mowca widzi także analogie w dziejach Tyrolu, kiedy został przez Bawarię zajęty a następnie Austrii zwrócony z powodu, że Bawaria nie dotrzymała warunków. Przypomnijcie sobie zresztą Leopolda I księcia Sabaudzkiego, Laudona a nawet waszego Józefa II (Brawo z prawicy).

To też boleśnie mnie dotknęło, że z tytułu monarchy wykreślić chcę wyrazi: *semper augustus*. (Brawo! z prawicy; wielki niepokój po lewicy.) Tak jest! bo nie pozwalacie mi przymnażać państwa, choć ma prawo historyczne do tego! Niemcy, Włochy, Rosja powiększają się, tylko o Austrii mówicie, że już ma dosyć. Ale prawda; mówicie, że niepodobieństwem jest rozpoczynać wojnę, a to bez względu na skołotane finanse. Gdybym był liberałem, wystrzegalbym się wspomnieć o tem, a to w własnym interesie. Bo pod któregoż to stronnictwa auspicjami popadliśmy w ruinę finansową? Dławię, gdyśmy mieli jeszcze Węgry i Wenecję, budżet wynosił 367 milionów; dziś i Węgier nie mamy i Wenecji nie mamy, a budżet, doliczywszy budżet węgierski, gdzie przecież także liberalizm jest górą, wynosi 701 milionów. Gdy na zebraniu pewnem przedstawił te suche liczby, dziennik urzędowy oskarżał mnie, że podszywałem lud przeciw rządowi. Powinności więc panowie unikać wzmianki o budżecie. (Śmiechy.) O wszystko się starano, nawet o ratowanie kolei zbankrutowanych; jednego tylko nie uwzględniono w tych ogromnych sumach, t. j. żywności dla żołnierzy, którzy przechodzą kurację głodową, jeśli rodzice o nich pamiętać nie mogą. Jest to niesprawiedliwe opodatkowanie ludu. Jestem wybrany mówcą jenerałem nawet głosami przeciwników, niechże im się wywdzięczę za to temi grzesznościami, do których zaraz dodam jedno jeszcze. Napadacie na Rosję, nie pomnaż, że jej zawdzięczacie rozkosze swoje. By sięgnąć nieco dalej; bez Moskwy nie byłoby Lipska, bez Lipska dziś jeszcze pozostawalibyśmy pod jarzmem francuskim. A w nowszych czasach: właśnie obchodziliście miodowe miesiące swej konstytucji, gdy Rosja zburiła gmach rewolucji węgierskiej; a w r. 1857, gdy jeden z mówców tutaj wyślawiał Sadowę jako świt wolności, a wy hucznie przyklaskiwaliście, komuż to zawdzięczaliście, jeśli nie Rosji, która tarczą swą zagradzała drogę wszelkiej interwencji? (Brawo! z prawicy.) Albo w r. 1871, gdyście się cieszyli, że Niemcy „odczyścili“ Alzację i Lotaryngję, gdy po miastach austriackich świecono Sedan, komuż znow zawdzięczacie to, jeśli nie Rosji, która nie pozwalała Austrii się ruszyć? (Brawo! z prawicy; wielki niepokój po lewicy.) Mowca następnie broni Rodzieja już z tego powodu, iż jest w Izbie nieobecny i kończy.

Wobec dzisiejszych stosunków trudno się dziwić, że są tacy, co patrzą za granicę (wielki niepokój po lewicy); ja nie pochwalam tego, ale tłumaczę sobie jako rzecz naturalną. Tylko te stosunki wewnętrzne usprawiedliwiają obawę przed panslawizmem; bez nich byłby panslawizm największym głupstwem. Nakoniec do rządu się zwracam, prosząc, by liczył się co rychlej z faktem, że za granicą znają wewnętrzną słabość naszą lepiej niż może my sami, i spekulują na naszą zgnęb. (Brawo! z prawicy; wielki niepokój po lewicy.)

Dep. Dr. Herbst.

Szanowny mówca poprzedni poczęstował nas kilku obrażającymi ustępami. Ja nie myślę pójść w jego ślady, bo mam inne pojęcia o przyzwoitości parlamentarnej. Odpierając tylko zarzut mowcy poprzedniego, jakobyśmy my ponosili winę złego żywienia żołnierzy, nadmieniam, że właśnie jego przyjaciele polityczni

przyczynili się do upadku odnośnego wniosku naszego. Zresztą żegnam szanownego mówcę poprzedniego. (Głosy z łoży: to bardzo wygodny sposób!) Następnie w długim wywodzie suchym stara się mowca uzasadnić prawo interpelacji w sprawach zagranicznych i prawo rządu wpływania na tę politykę, chociaż wywodu tego nie było można się spodziewać, bo mowca z góry postawił twierdzenie, iż prawo to tak jasne, że dowodzić go znaczyłoby tyle, co dowodzić jasności światła słonecznego. Po wywodzie tym zwraca się mowca przeciw prawicy. Podniesiono tam straszliwy hałas, że żądamy pokoju bezwarunkowego, taki hałas, że sam na chwilę przypuszczałem, iż 115 interpelantów wydarzył się lapsus całami w brzmieniu interpelacji. Czem prędzej więc zagladam do tekstu i przekonywam się, że to nieprawda. Tylko tamci panowie stworzyli sobie umyślnie te wiatraki, aby rozpocząć z nimi wiadomą walkę. Jest to prostopo niedorzeczność przypisywać pragnienie pokoju bezwarunkowego członkom zebrania, które tyle sum przyzwala na cele wojkowe. Mnie taki zarzut wydaje się arcy pociesznym. Co się tyczy twierdzenia innego mowcy z tamtej strony, jakoby trudno było znaleźć żołnierzy z zapalem na wypadek wojny, gdyby wojna ta była niepopularna, ja śmiem utrzymywać, że znając dobrze stosunki czeskie, że cała ludność czeska, cokolwiek twierdzą niektórzy marzyciele, wystąpiłaby do wojny wszelkimi do doświadczonego zapalem i z doświadczoną wiernością dla cesarza i państwa, jaka właściwa wszystkim ludom austriackim. (Brawo! z prawicy.) Zdejmię, że ci którzy przypisują nam pragnienie bezwarunkowego pokoju, sami pragną tylko akcji a tout prix. Ale zaapetywszy się jaka to ma być akcja, widzimy, że każdy z nich w inną stronę ciągnie. Zgadza się także na twierdzenie, że polepszyć dolę chrześcijan tureckich jest postannictwem Austrii. Kochę panowie, oświadczać, że interpelacja nasza miała tylko na celu uspokoić ludność za pomocą wyrażonego pragnienia pokoju. (Brawo! z lewicy.)

Dep. ks. Greuter zabiera głos do faktycznego sprostowania: Szanowny mowca poprzedni utrzymywał, że moi przyjaciele polityczni przyczynili się do upadku wniosku tamtej strony o polepszenie żywności. Na to oświadcza, że wniosek ten wyszedł z tej tu strony Izby, i to od dep. p. Grocholskiego. (Brawo z prawicy.)

Dep. Lienbacher przypomina, że działo się to w delegacjach w Peszcie, i zwraca uwagę, że lewica Izby nie była wprawdzie przeciwna polepszeniu żywności, ale chciała w tym celu zredukować armję i użyć istniejących funduszy zapasowych, a nie zgadzała się na przyzwolenie kwoty w budżecie.

Prezydent sędzi wreszcie, że dziś niemożnaby już przystępować do drugiego punktu porządku dziennego, t. j. drugiego czytania wniosku Golleriego o reformie administracyjnej, i zamyka posiedzenie.

Koniec posiedzenia o godz. 1 1/2.

Przegląd polityczny.

Lwów 9. listopada.

Angielski program konferencji dnia 7 b. m. udzielony został wszystkim gabinetom mocarstw pierwszorzędnym. Program ten opracowany został w porozumieniu z rządem sułtana. Dotąd tylko jeden jego punkt został przyjęty przez wszystkie mocarstwa, nie wyliczając Rosji, a mianowicie, że konferencje odbywać się będą w Konstantynopolu. Projekt angielski w głównych swych zarysach wyłącza wszelkie materialne gwarancje ze strony Porty. Lord Derby poprzestaje na formalnem oświadczeniu ottomańskiego gabinetu, iż przeprowadzi w określonym czasie wszystkie żądane reformy. Zapewnia, że gabinety wiedeński i paryski przystąpią na to; Niemcy nie wyrażali dotąd swego zdania, a Rosja dała do zrozumienia, iż żądać będzie ważnych modyfikacji w angielskim elaboracie. Zapewnia, że gabinet petersburski ma książę Gorczakow zakomunikować w formie cyrkularza państwom podpisany na traktacie paryskim. W każdym zatem razie dwa będą projekta: angielski i rosyjski.

Ze wszystkiego się okazuje, że Anglja znowu wysuwa się na pierwszy plan w kwestji wschodniej. Naprzód ona pierwsza zaproponowała konferencje, następnie podjęła się ułożenia ich programu. Sprawa ta traktowana była w Konstantynopolu na naradzie posłów i już co do pierwszego punktu zdania były różne; Włochy bowiem żądały, by konferencje odbywały się w Rzymie, inne państwa wskazywały Brukselę, reprezentant Niemiec wcale nie zgadzał się na projekt. Ale ostatecznie angielska propozycja utrzymała się.

Ciekawą jest wiadomość, podana z Peszty, iż Turcja ma zażądać od przyszłej konferencji, by ta ze swego łona wysłała do Bułgarji komisję dla wykrycia sprawców powstania. Turcy mają nadzieję, że komisja taka wykryje wiele

ciekawe szczegóły i udowodni, iż jenerał Ignatiew przez cały czas był promotorem powstania i przywódcem jego bezpośrednie przesyłał instrukcje.

Car z carową wyjechali dn. 6 b. m. z Liwadii. Udadzą się naprzód do Moskwy, gdzie, jak słychać, odbędą się wielkie uroczystości w duchu panslawistycznym, dla uczczenia zawarcia zawieszenia broni, którem car powstrzymał rozlew krwi „braci Słowian“. Następnie car około 16go odjedzie do Carskiego Sioła. Książę Orłow także 6 b. m. wyjechał z Paryża do Moskwy. Do Petersburga wracają jednocześnie: książę Gorczakow i poseł niemiecki jenerał Schweinitz; wkrótce przybędzie tam i poseł austriacki jenerał Langenan, angielski poseł lord Loftus, który, jak wiadomo, konferował w Liwadji z carem i ks. Gorczakowem, wyjechał do Wiednia, a z tamtąd udał się do Berlina, następnie zaś pojedzie do Londynu. Widocznie rokowania Anglii z Rosją mają wielką donosność, kiedy poseł angielski uznał za potrzebne porozumieć się z gabinetami mocarstw tworzących trójcesarskie przymierze i z własnym swem ministerstwem.

Sadyk basza, poseł turecki w Paryżu, oznajmił księciu Decazes, że parlament turecki zbierze się już w połowie grudnia. Pierwszym wnioskiem będzie równouprawnienie wszystkich wyznań w państwie. Przez zawołanie tego prawa Porta mniema, iż najwyraźniej udowodni, że serjo zabiera się do reform.

Wys. Porta przysłała do Mostaru 1.000.000 lirów tureckich (około 11.000.000 zlr.) w nowych banknotach, które rząd sułtański zamierza w obieg pusić w Albanji i Hercegowinie. Urzędowami ogłoszeniami na murach przybitymi zapowiedziano przymusowy kurs tych banknotów, zagrażając tym, którzyby takowych przyjąć nie chcieli grzywnami i więzieniem. Pomimo to odmówili liczni kupcy przyjęcia, inni którym banknotami zapłacono za dostarczone dla rządu dostawy, zwrócili baszy otrzymane pieniądze, powołując się na to iż kupcy w Dubrowniku (Raguzie) i innych pogranicznych austriackich miastach nie chcą wcale przyjmować tych banknotów. Popłoch z tego powodu pomiędzy tureckimi kupcami istnieje trudny jest do opisania. Jak z Trebinje donoszą pozamykali kupcy wszystkie sklepy. Prawdopodobnie zechcą władze tureckie zastosować do remitentów środki przymusu, ale w tym razie nie będą mogli liweranci wojskowi uczynić zadość swym zobowiązaniom i wojsko na zimowych leżach stojące narażone będzie na głód i niedzę. Prawdopodobnie uciekną się wtedy do rekwizycji, ale jakież skutek może mieć takie zarządzenie w kraju ubogim i wyniszczonym.

Dnia 7 b. m. odbyły się w Stanach Zjednoczonych prawybory delegatów, których zadaniem będzie przeprowadzić wybór przyszłego prezydenta. Kandydatem republikanów, czyli stronnictwa centralizacji i monopolu jest Rutherford Hayes gubernator stanu Ohio, kandydatem demokratów t. j. stronnictwa autonomistów i zwolenników wolnego handlu, którzy od śmierci Licoona zajmują stanowisko opozycyjne, jest Samuel Tilden, gubernator stanu New-York, najzdolniejszy rzecznik dążeń ku reformie i usunięcia politycznej korupcji, znany z walki swej przeciw szwindlerom towarzyszą koleją Eriego i tak zwanemu Tomany-Hall.

Szanse pomiędzy tymi współzawodnikami wadzą się jeszcze. Hayes ma zapewnionych 157 i Tilden 157 głosów. Niepewne dotychczas są głosy delegatów New-Yorku, Kalifornji, Jersey i Connecticut ogółem 56 głosów, z których 35 na stan New-York wypada, a ponieważ Tilden urodzony w New-Yorku posiada w stanie tym wielkie sympatje, przeto zwycięstwo przechylili się prawdopodobnie na jego stronę.

W sprawie demarkacji.

Komisarze demarkacyjni opuścili przedwczoraj Stambul udając się na Warnę i Rusczuk do Widdynia, z tamtąd zaś do Zajczaru, Aleksinaczu tudzież na inne teatry wojenne. Serbja i Turcja wysyłają do tej komisji każda po jednym delegacie, a rząd serbski wysłał już telegraficzne informacje dla urzędzenia przyjęcia komisarzy.

Wytęczenie linii demarkacyjnej nie napotka prawdopodobnie na trudności. — W dolinie Morawy będą prawdopodobnie wytycznymi punktami Swati Stefan, Aleksinacz i Wielki Siljegowacz, dalej zaś granice kraju z wyjątkiem małego wcięcia pod Zajczarem.

Na większe trudności napotka wytyczenie linii demarkacyjnej na teatrze czarnogórskim, gdzie Turcy proponowały przez Czarnogórowę północną linję Sutofrin-Zubci-Griježacz-Banjani-granica-Plane-Morito-Tristap-Gasma i ujście rzeki Tary, również południową linję Ljwna-Szci-Gruda-Moraca odrzucili. Rozstrzygnięcie tego sporu będzie więc zadaniem komisji.

Wiadomości miejscowe i zamiejscowe.

Z powodu przedostatniej konfiskaty otrzymaliśmy następującą uchwałę sądu: „L. 14798. W Imieniu Jego Cesarskiej Mości C. k. sąd krajowy dla spraw karnych we Lwowie orzekł na podstawie §§. 489 i 493 ustawy o postępowaniu karnem i §. 37 ustawy prasowej wskutek wniosku c. k. prokuratury państwa, że treść artykułu, umieszczonego w Nr. 103 czasopisma „Kronika Codzienna” z dnia 1. listopada 1876 napisem: Reforma podatkowa w Austrii w ustępie poczynającym się od słów: „Ktoś trafnie wyraził się...”, a kończącym się słowami: „...nie mogłyby istnieć”, zawiera w sobie znamiona występków przeciw publiczności spokojowi i porządkowi z §. 300 u. k. — że zatem zarządza przez c. k. prokuraturę państwa konfiskata tego numeru czasopisma „Kronika Codzienna” jest usprawiedliwioną, dalsze rozpowszechnienie treści tegoż inkryminowanego artykułu wzbudzi zarzut szalbierczej manipulacji wzbudzi w czytającej publiczności nienawiść i pogardę ku władzom finansowym pod względem na ich urzędowanie, w czem właśnie zawarte są wszelkie znamiona występków przeciw publiczności spokojowi i porządkowi. Na tej podstawie tedy zastosowane zostały powyższe nadmienione ustawy. Piątkowski.

Z c. k. sądu krajowego karnego. Lwów dnia 5. listopada 1876. Pohorecki.

Akademja umiejętności w Krakowie ogłasza konkurs następujący: Gmina miasta Krakowa utworzyła dnia 18. lutego 1873 r. fundację imienia Mikołaja Kopernika w celu uczczenia pamięci tego wielkopomnego astronoma polskiego, syna mieszczaństwa krakowskiego.

Z tej fundacji ma się udzielić co lat 5 nagroda w kwocie 500 złr. za najlepsze rozwiązanie i napisanie w języku polskim zadania konkursowego w tym celu przez akademję umiejętności w Krakowie ogłoszonego z zakresu astronomii lub nauk z nią spowinowatekanych.

Akademja na swem posiedzeniu dnia 30. października b. r. uchwaliła na pierwsze bieżące pięcioletnie ogłoszenie następujące zadanie do nagrody z wyżej wymienionej fundacji: „Obliczyć tablice biegu planety Juna”.

Prace, t. j. tablice z potrzebnym wstępem i objaśnieniami nadesłane być mają w rękopiśmie pod adresem: „Akademja umiejętności w Krakowie”, do biura lub na ręce sekretarza tegoż, najpóźniej po dzień 15. stycznia 1878 r., zaopatrzone godłem, które autor powtórzy na osobnej opieczętowanej kopercie, zawierającej w sobie jego nazwisko, imię i dokładny adres.

Przyznanie nagrody ogłoszone będzie na publicznem posiedzeniu akademji w maju 1878 roku, poczem wypłata nastąpi niezwłocznie.

Antor pracy uwiecznionej nagrodą zatrzymuje jej własność. Gdyby jednak w przeciągu roku od wypłacenia mu nagrody, pracy uwiecznionej drukiem nie ogłosił, natenczas uczyni to akademja, bądź przez umieszczenie jej w swych pamiętnikach, bądź przez oddzielne ogłoszenie, wskutek czego autor utraci prawo własności swej pracy na rzecz akademji. W razie ogłoszenia tej pracy, na jej tytule wyrażonem być ma, iż została uwieczniona nagrodą z fundacji imienia Mikołaja Kopernika, utworzonej przez gminę miasta Krakowa dnia 18. lutego 1873 roku. W Krakowie dnia 8. listopada 1876 r. Sekretarz generalny: Dr. J. Szujski.

Mianowania. Lwowski wyższy sąd krajowy zamianował kancelistę sądu obwodowego w Stanisławowie Wilhelma Szaprowskiego aljunktą kancelaryjnym sądu obwodowego w Samborze, zaś kancelistę sądu obwodowego w Złoczowie, Ludwika Vörosa aljunktą kancelaryjnym sądu obwodowego w Złoczowie.

Mianowania w armji. W intendenturze wojskowej mianowani: kapitan I. klasy Karol Schabenbeck z pułku piechoty Nr. 24, podintendentem II. klasy we Lwowie: zaś w zarządzie wojsk budowniczych: zawiadowca budownictwem Jerzy Alexich starszym zawiadowcą budownictwem przy dyrekcji inżynierji w Krakowie.

Podpułkownik i adiutant przy komendzie obrony krajowej we Lwowie, Edward Prus Studziński przeniesiony w stan spoczynku.

W czynnej landwerze mianowany komendantem bataljona: Klemens Pilat przy bataljonie landweru galicyjskiej Nr. 56 w Kolbuszowej.

Kapitanami I. klasy landweru czynnej mianowani kapitanowie II. klasy: Eugeniusz Bischan Ebenburg przy tarnopolskim bataljonie landweru Nr. 71; Józef Frank przy żółkiewskim bataljonie landweru Nr. 64; i Karol Gotsch przy sanockim bataljonie landweru Nr. 57; kapitanem II. klasy porucznik Wilhelm Zathay przy zloczowskim bataljonie landweru Nr. 67; podporucznikami, kadeci zastępcy oficerów: Dymitr Konianiec przy żółkiewskim bataljonie landweru Nr. 64; Wilhelm Wesely przy buczackim bataljonie landweru Nr. 70; Hilary Spilka przy stanisławowskim bataljonie landweru Nr. 62; Jan Kyncl przy radwieckim bataljonie landweru Nr. 75; i Jaromir Kircheisel przy lwowskim bataljonie landweru Nr. 63; kapitan II. klasy, oraz oficer ewidentji i zawiadostwa sanockiego bataljonu landweru Nr. 57, Alfred hr. Ponicki mianowany kapitanem I. klasy.

Dwuletnie więzienie śledcze. Główna niedługo sprawa sędziego powiatowego z Krakowa, Jana Skowrońskiego, który w więzieniach Jacka i Hanuska Lesiaków, podejrzanych o kradzież w tamtejszej kasie depozytowej, trzymał przez dwa lata w śledczem więzieniu i który wskutek tego za występki przeciw wolności osobistej skazanym został przez przemyski trybunał przysięgłych na 150 złr. grzywny — była przed kilku dniami z powodu wniesionego przezeń zażalenia nieważności przedmiotem kasacyjnej rozprawy w Wiedniu. Z powodu ważnych nieformalności pierwszego wyroku zarządził trybunał kasacyjny powtórne przeprowadzenie rozprawy głównej.

Polska szkoła wojskowa w Zurichu. Za staraniem emigracji polskiej, przebywającej w Szwajcarii, utworzył się ma w Zurichu przygotowawcza szkoła wojskowa, na której czele stanął pan Gustaw Gedrojć Józef Witkowski i hr. Plater.

Personal lekarski w Galicji w r. 1873 składał się z 386 doktorów medycyny, 365 chirurgów, 26 weterynarzy, 16 konowałów, 896 akuserek, 188 naczelników aptekarskich, 155 asystentów aptekarskich i 95 uczni aptekarskich. 104 doktorów medycyny było płatnych przez państwo, 82 przez kraj, powiaty i gminy a 38 przez stowarzyszenia i osoby prywatne. Dziewięciu chirurgów opłacało w r. 1873 państwo, 77 kraj, powiaty i gminy, 19 stowarzyszenia i osoby prywatne, a 260 chirurgów nie miało żadnej opłaty. W przeciągu wypadu w Galicji jeden lekarz na 7214 mieszkańców. Podział lekarzy jest jednak dość nieprawidłowy, największa liczba bowiem lekarzy mieszka po miastach głównych, a miasta prowincjonalne i wieś prawie całkiem pozbawione są opieki lekarskiej. Największą liczbę lekarzy posiada Kraków, gdzie na 673 mieszkańców wypadł jeden lekarz. We Lwowie wypadł jeden lekarz na 792 mieszkań-

ców. Najgorszy stosunek panuje pod tym względem w powiecie brzozowskim, gdzie na 20.873 mieszkańców wypadł jeden lekarz, i w powiecie limanowskim, gdzie jeden lekarz ma leczyć 21.244 mieszkańców.

Najwięcej akuserek jest we Lwowie. W mieście na 444 mieszkańców wypadła jedna akuszka; w Krakowie na 755 mieszkańców; w całej Galicji w przecięciu na 6067 mieszkańców wypadła jedna akuszka. Liczba publicznych aptek w Galicji wynosiła w tym roku 188, a aptek prywatnych 27.

Nowy ogródek Frelowski dla dzieci od lat 3 do 7, otwarty został z dniem dzisiejszym przy ulicy Halickiej 1. 52, naprzeciw gmachu gimnazjalnego. Kierownikami nowego tegoż zakładu wychowawczego dla dzieci są panie Józefa Jaroszyńska i Marja Bartus, utalentowana poetka.

Turecki ambasador przy dworze rosyjskim, Kubali-pasza, przejechał przedwczoraj przez Szczakowę z Petersburga do Wiednia.

Pomnik dla poległych pod Oświęcimem. W r. 1866 odniosły wojska austriackie nad pruskimi siłami zwycięstwo pod Oświęcimem. Walczył tam oddział ułanów pułku 8. z oddziałem piechoty pod dowództwem rotmistrza Lemana. Dnia 2. b. m. wystawiono na cmentarzu oświęcimskim pomnik dla poległych. W uroczystości tej wzięli udział oficerowie 8. pułku ułanów i reprezentanci władz miejscowych, a pleban ks. Bański wygłosił egzortę.

Biblioteka sultana. Z pomiędzy 40 publicznych bibliotek Konstantynopola pierwsze zajmuje miejsce biblioteka sultana, a po niej wielkiego wezyra, założona w roku 1762. Pierwsza posiada wiele cennych rękopisów we wschodnich jak w europejskich językach. Użytkowanie takowych nie jest jednak publicznie dozwolone. Obecnie zarządził sultan osobnem irade, aby wszystkie książki i rękopisy były spisane w katalogach a ciekawsze z nich przetłumaczone na europejskie języki. Koszta przekładu i publikacji chce Abdul Hamid ponieść z dochodów swej listy cywilnej.

Gospodarstwo, przemysł i handel.

Księgossusz. Dnia 31. października b. r. sprawdzono wybuch księgossusza w Monasterzyskach i kilku folwarkach powiatu buczackiego.

Ruch kasowy Stanisławowskiego Banku zaliczkowego, Stow. zarejestr. z nieogran. poręką z końcem miesiąca październ. 1876: Fundusz zakładowy: z końcem mies. września 1876 był stan: a) wpłacone udziały 584 członków 69083.60, b) fundusz rezerwy 2515.68, wkładki oszczędności i na rachunek bież. 135.423.02, kapitały pożyczone do obrotu 12.095.—, zapas gotówki w kasie 7607.61, pożyczki udzielone członkom 219.385.42, procenta pobrane 17.737.49; z końcem październ. 1876 jest stan: a) wpłacone udziały 584 członków 70.346.57, b) fundusz rezerwy 2547.68, wkładki oszczędności i na rachunek bież. 146.591.85, kapitały pożyczone do obrotu 15.035.—, zapas gotówki w kasie 18983.81, pożyczki udzielone członkom 223.518.12, procenta pobrane 19.546.88. Wynik obrotu w październ. 1876 było przychodu: a) wpłacone udziały 584 członków 1624.34, b) fundusz rezerwy 32.—, wkładki oszczędności i na rachunek bież. 20.343.25, kapitały pożyczone do obrotu 6000.—, zapas gotówki w kasie —, pożyczki udzielone członkom 49.360.30, procenta pobrane 1809.39; — rozchodu: a) wpłacone udziały 584 członków 361.37, b) fundusz rezerwy —, wkładki oszczędności i na rachunek bież. 9174.42, kapitały pożyczone do obrotu 3000.—, pożyczki udzielone członkom 53.493.—. Stanisławów, 1. listopada 1876.

Wiedeń 9. listopada. „Pester Lloyd“ donosi, że Rosja obstaje przy tem, ażeby Turcy zwrócili Serbom Aleksandrac na czas rozejmu.

London 9. listopada. Z Nowego Jorku telegrafują tu pod dniem 8. listopada: Wybor Tildensa na prezydenta stanów uchodzi za pewny. W senacie większość będzie republikańską, w izbie demokratyczną — obie jednak większości będą mniejsze niż przedtem.

Wiedeń 9. listopada. 10 godzina 50 minut: Akcje Kredytowe 147.70 Akcje kol. K.-L. 209.75 „ Anglo-A.B. 78.— „ Połud. 79.75 „ Unionbank 53.— „ Banku F.A. — „ Ver. Bank — „ Baubank — „

Uspokojenie: silne. Wiedeń, dn. 9 listopada, 2 godz. — min. Akc. banku fr.-aust. — „ Weg. Ostbahn 27.50 „ węgier. kredyt. 112.50 „ Galic. Indemniz. 85.60 „ anglo-aust. B. 79.30 „ 1864 Losy 132.75 „ Unionbank 53.75 „ Franco-H.-Bnk — „ kolei Kar.-Lud. 209.50 „ Verkehrsbank 81.50 „ „ północnej 177.— „ Tureckie losy 13.75 „ „ południowej 80.— „ Baubank — „ „ alfidelskiej 99.75 „ Staatsbahn 260.— „ Elzbiety 142.— „ Bankverein 59.50 „ „ lwow.-czern. 116.— „ Wiener Bauver. 5.— „ węg. półn. 95.— „ Węgierskie losy 73.25 „ „ Rudolfa 106.— „ Marki niem. 60.35 „ Wiener Baugesell. — „

Uspob.: ciche. Berlin, mark. Rossyjs. noty bank. 259.25 „ Staatsbahn 450.50 „ Akcje kredytowe 245.50 „ Kolej rumuńska 14.70 „ Lombardy 135.— „ Austr. banknoty 165.90 „ Galicyjskie 87.— „ Uspob.: —

Paryż, 3%, renta 71 62; Lombardy 160.— **Telegramy zbożowe.** Wiedeń 8go listopada. Okowita 28.85.— „ Bud.-A.-Pest. Pszenica 11-10 „ Pszenica na jesień 10-50 „ 10-55 „ Berlin. Pszenica w październ. 29-50 „ żyto loco 155 „ żyto na październ. 52-90 „ okowita loco 52-20 „ „ Szczecin. Pszenica na jesień 207.— „ pszenica na wiosnę 208.— „ — „ rzepak 333.— mark

Biletów do taniej kuchni przy placu Chorażczyzny dostać można po 10 ct. w handlach: pana Dymeta w Rynku i pana J. Reisa przy alcy Krakowskiej.

W. BELZA. Księgarnia w hotelu Zorża. poleca się z starannym dobo-rem dzieł literackiej i naukowej treści. Przy- muję prenum. na czasop. kraj. i zagran.

Likiery holenderskie w wielkim wyborze poleca F. W. Królikowski.

Marcin Müller we Lwowie. wata do za- tykania okien i drzwi. Sztuka 10 ct. Długości 120 centimetrów.

Perfumy, wody pachnące, pomady, fixatory najprzedniejsze, poleca najuprzejmiej Ilnatowicz ul. Sykstuska 1. 17.

Wyroby poleca S. WOJTYŃSKI. Ulica Akademicka 1. 2. Hotel Zorża.

Kolnierzyki i krawatki najlepsze poleca KAROL LANGNER ulica Trybunalska.

PIECE Jana Schumann PLAC MARJACKI.

Cygara i Tyton poleca skład osobliwych gatunków we Lwowie plac Halicki 1. 2.

FRYZJER M Kostynowicz poleca swój zakład fryzjersko-perukarski plac Halicki 1. 13.

Jan Jakimecki poleca pracownię sukien męskich plac Halicki 1. 3.

PIECE blaszane Konstantego Iskierskiego ulica Teatrna 1. 11.

Kapelusze najnowszego fasonu polecają Marcin i Antoni Müller ulica Halicka 1. 17. Lwów.

J. Neuhoefier optyk nadworny, ulica Karola-Ludwika 1. 9., poleca wyroby swoje optyczne, mechaniczne i wielki wybór resecji po najprzystępniejszych cenach. Cenniki franko.

Une dame enseignant le français l'anglais che des leçons dans des familles distinguées, on accepte des pensionnaires, s'adresser a l'expedition.

Herbaty świeży transport otrzymał Fr. Schubert i Syn. Lwów Rynek 451.

J. RECHEN ul. Karola Ludwika 1. 3. i filja ulica Krakowska 1. 6. główny skład rekwizycer i krawatek.

Jan Krise główny skład zegar-ów ściennych i kie- szonkowych ulica Sobieskiego 1. 3.

NAFTA P. Miaczyńskiego. 1 litr od 30 — o 42 ct

Obowie dla mężczyzn dam i dzieci najtaniej wyrobia Cele- styn Grzebiński, w gmachu Banku hipotecznego.

Owoce świeże poleca w największym wyborze A. Groma- dziński (przedtem K. Gromadziński et Comp.), ulica Kopernika 1. 2.

Story i żaluzje poleca po 9 złr. 20 ct. J. CHRISTOF, ulica Kopernika 1. 2.

E. F. FRIED poleca wyroby obowią męskiego po cenach naj- umiarkowanych. Plac Bernardyński 1. 3.

LAMPY NAFTOWE i główny skład M. JAKOBY naprzeciw Teatru.

A. Kiesling jr. poleca swój MAGAZYN MEBLI w zabudo- waniu teatralnem obok Kawiarni teatralnej.

RUM i HERBATA w najlepszym gatunku polecają LATINIK i GAWLIKOWSKI. Ulica Halicka 1. 20.

L. Krokowski plac Marjacki 1. 8., poleca swój nowo urządzony magazyn płócien po najtańszych cenach

Zakład fryzjersko-perukarski. polecają K. Bayer & Leon przedtem L. Janowski.

A. DABROWSKI wykonywa rymarsko-siedlarskie rzeczy, jako też podróżne kufry, walizy i torby, futerały i inne galanterje. Ulica Piekarska, 1. 10.

S. Platoski, plac św. Ducha, 1. 8. poleca Magazyn i pracownię sukien mę- skich, zaopatrzony tow. zag. i kraj. po cenach niskich. Probić wysła na żądanie franco.

Pledy i kocyki najtaniej sprzedaje nowo otworzony magazyn A. J. Poluszkiewicz we Lwowie. — Plac Marjacki.

W. Zawadzki plac Marjacki liczba 3. księgarnia, wypożyczal- nia książek polskich i francuskich i czytelnia obiegowa.

Szkło i porcelane najtaniej nabyc można w wielkim wyborze w magazynie T. Okornicki Lwów, Rynek 1. 38.

Fryderyk Malzacher poleca swoją obowią damskiego i męskiego po cenach naj- umiarkowanych ul. Teatrna 1. 16. we Lwowie.

Pismo święte Dorego oprawia pięknie i Album Matejki tania A. Gertritz Rynek 1. 41.

Wyrpawy weselne z prawdziwego sre- bła i złota, pierścionki i szpilki bu- kietowe, także słubne obrączki naj- taniej sprzedaje J. Dąbrowski ulica Halicka liczba 17.

F. H. RICHTER we Lwowie Hotel Lang. Księgarnia, czytelnia polska i niemiecka, abonament wszelkich czasopism krajowych i zagranicznych.

